

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ทำการศึกษาแบบตัดขวาง (cross-sectional study) เพื่อหาอัตราการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์และลักษณะการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์กับการมีส่วนร่วมในงานสาธารณสุขมูลฐานของหัวหน้าครัวเรือน และพฤติกรรมสุขภาพบางประการของครัวเรือนในตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 1,763 หลังคาเรือน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนของตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 180 คน

การคำนวณขนาดตัวอย่าง

จากข้อมูล จำนวนหลังคาเรือนของตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ปี 2535 มีจำนวน 1,763 หลังคาเรือน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจประชากรมีจำนวนเป็นพัน ตัวอย่างควรจะเป็น 10% (ประคอง 2524)

คำนวณได้ตัวอย่าง 176 คนและเพื่อให้การศึกษาค้นคว้านี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้ศึกษาจึงได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างเป็น 180 คน

3.3 การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. ประสานงานกับสาธารณสุขตำบล ขอบัญชีรายชื่อหัวหน้าครัวเรือนมาทำกรอบตัวอย่าง

อย่าง

2. กำหนดขนาดตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนของจำนวนหลังคาเรือน

3. ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้ตารางเลขสุ่ม

4. ได้จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนหลังคาเรือนของแต่ละหมู่บ้านดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษาจากการสุ่มตัวอย่าง

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด (ครัวเรือน)	จำนวนหัวหน้าครัวเรือนที่สุ่มเป็นตัวอย่าง (คน)
ฝายหลวง	1	บ้านเชียงแสน	254	26
	2	บ้านน้ำท่วม	164	17
	3	บ้านนารี	321	33
	4	บ้านแม่เป่าจิว	185	19
	5	บ้านทุ่งเอียง	228	23
	6	บ้านต้นม่วง	165	17
	7	บ้านทองลับแล	314	32
	8	บ้านท่าม่วงแล้ง	132	13
รวม	8		1,763	180

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตอย่างมีโครงสร้าง (structured interview and observertion) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างและจัดเตรียมไว้แล้ว โดยมีหลักปฏิบัติดังนี้

3.4.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและขั้นตอนการสัมภาษณ์ชัดเจน โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา แยกประเด็นชัดเจน ครอบคลุม เนื้อหาทั้งหมด

3.4.2 ผู้สัมภาษณ์เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้มีความรู้และประสบการณ์ ในงานสาธารณสุขมูลฐานเป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์ ค้อยเคยกับภาษาท้องถิ่น เข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผ่านการอบรม ใช้แบบสัมภาษณ์ และทดลองใช้แบบสัมภาษณ์จนชำนาญแล้ว และไม่เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน ในพื้นที่ที่ศึกษา

3.4.3 ลักษณะการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ มั่นใจ แน่ใจ และให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำที่สุด

3.4.4 กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบในงานสาธารณสุขมูลฐานจากข้อมูลสาธารณสุขของตำบลฝ่ายหลวงไว้ก่อนการสัมภาษณ์แล้ว เพื่อใช้ประเมินผลการมีส่วนร่วม โดยผู้สัมภาษณ์รับทราบและเข้าใจตัวชี้วัดเป็นอย่างดี เช่น ข้อมูลกิจกรรมสุขศึกษาในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลการเจ็บป่วยในหมู่บ้าน ข้อมูลการดำเนินงานอนามัยแม่และเด็ก สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน โรคและ โภชนาการ นอกจากนี้ได้ใช้สมุดบันทึกสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก เป็นเครื่องมือชี้วัดด้วยทางหนึ่ง

เครื่องมือที่ใช้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีจำนวนทั้งหมด

3.5.2 ศึกษาเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจัดทำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพในขั้นแรกผนวกกับทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ (บุญธรรมกิจปริตตามริสุทธิ์ 2531) จนได้เนื้อหาที่สมบูรณ์

3.5.3 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์ในการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนจำนวน 4 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจนสอดคล้องของเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษา และสื่อความหมายได้ดี

3.5.4 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ไปทดสอบกับประชาชน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาตรวจสอบแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง จนได้เนื้อหาที่สมบูรณ์เหมาะสม

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการค้นหากลุ่มตัวอย่าง

3.6.2 ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อติดต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานภาคสนาม เก็บข้อมูล

3.6.3 นัดหมายสาธารณสุขตำบล ร่วมชี้แจงผู้ใหญ่บ้านให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือพร้อมทั้งนัดหมายวัน, เวลา ในการเก็บข้อมูล

3.6.4 คัดเลือก และอบรมพนักงานสัมภาษณ์ พร้อมทั้งทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ จงเข้าอายุ

3.6.5 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยร่วมกับพนักงานสัมภาษณ์

3.6.6 ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบและความสอดคล้องของคำถามคำตอบ ความสมบูรณ์ของข้อมูล ข้อมูลที่บกพร่องทำการสัมภาษณ์ซ้ำจนสมบูรณ์

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.7.1 ลงรหัสข้อมูล

3.7.2 ทำตารางข้อมูล, บันทึกข้อมูล

3.7.3 ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS PC⁺

3.7.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. ลักษณะทั่วไปใช้ สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. อัตราการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ ใช้อัตราร้อยละ และช่วงความเชื่อมั่น 95% (95% confidence interval) ของอัตราการมีส่วนร่วม แต่ละกิจกรรม
3. ทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุและรายได้ของหัวหน้าครัวเรือนกับการมีส่วนร่วม และใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's rank correlation coefficient) หาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนกับการมีส่วนร่วม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved